Memo

Datum : Woensdag 17 maart 2021

Aan : Onderhandelingsteam raad Arnhem

Van : Marijn Willemen / Pieter Altena

Betreft : Beantwoording technische vragen Bewonersondersteuning 17 maart 2021

De onderhandelaars hebben vandaag drie technische vragen gesteld over bewonersondersteuning. De technische vragen hebben betrekking op de financiële - en inhoudelijke aspecten van de bewonersondersteuning. De vraag wordt gesteld tegen de achtergrond van de bezuiniging op het opbouwwerk van 1 miljoen euro. De onderhandelaars willen weten:
1. welke bedragen worden er op dit moment nog besteed aan bewonersondersteuning en hoe verhoudt zich dit tot de bezuiniging van 1 miljoen euro?
2. hoe is dit bedrag dat op dit moment nog wordt besteed opgebouwd, waar wordt het bedrag aan uitgegeven?
3. kan de behoefte aan bewonersondersteuning zoals die zich voordoet kwalitatief beschreven worden? En kan die kwalitatieve beschrijving financieel vertaald worden (indicatief)?

<u>Vraag 1. (A) welke bedragen worden er op dit moment nog besteed aan bewonersondersteuning en (B) hoe verhoudt zich dit tot de bezuiniging van 1 miljoen euro?</u>

A) In 2020 is bij Rijnstad € 752.191, - voor bewonersondersteuning gesubsidieerd (inclusief huisvestingslasten van € 36.531,00). Indicatief is er daarnaast in 2020 nog voor circa dan € 100.000, - uitgegeven aan inzet van procesmanagers, begeleiders van bewonersgroepen bij wijk specifieke initiatieven, etc.[1]. Voorlopig is voor 2021 via de Teams Leefomgeving bij Rijnstad € 552.249, - in de beschikking opgenomen[2]. De Teams Leefomgeving hebben er voor gekozen om een deel van de wijkbudgetten anders in te zetten. Bijvoorbeeld door meer zelf te doen, of door de inzet bij andere partijen te beleggen. De verwachting is dat het totaal bedrag voor bewonersondersteuning in 2021 uiteindelijk ook weer rond de € 800.000, - uitkomt. Dat is ongeveer 100.000, - per gebied. Daarmee is er € 200.000, - bezuinigd ten opzichte van de situatie van voor 2017.

B) In 2017 is op bewonersondersteuning bij Rijnstad bezuinigd. Hiermee is invulling gegeven aan een taakstelling in de MJPB van 2017-2020 die bestond uit een € 0,5 miljoen efficiencykorting op Rijnstad en € 1 miljoen bezuiniging op het budget voor Opbouwwerk. In de begroting 2017 staat het als volgt verwoord: *het subsidiebudget voor het product Opbouwwerk wordt geleidelijk afgebouwd. Met de komst van de teams Leefomgeving wordt verwacht dat de vraag naar Opbouwwerk zal veranderen. De teams zullen zelf taken overnemen en daarbij steeds beter weten wat in de wijken speelt en welk aanbod in de wijk nodig en gewenst is.* In de periode 2017 - 2020 is gebleken dat bewonersondersteuning blijvend van belang is voor participatie van bewoners in wijken. De veronderstelling dat door de komst van de

[1] De bedragen worden door de Teams Leefomgeving niet specifiek geboekt. Indien u dit wenst kunnen we dit per Team Leefomgeving nader laten onderbouwen. Dat kost voor nu echter meer tijd.
[2] Voor de doorberekening van huisvestingslasten zijn met stichting Rijnstad voor 2021 nieuwe afspraken gemaakt.

wijkmanagers van de Teams Leefomgeving de behoefte aan opbouwwerk / bewonersondersteuning zou afnemen heeft in de uitvoeringspraktijk anders dan vooraf verwacht werd uitgepakt. Dat is mede doordat op het moment dat het besluit werd genomen er nog uit werd gegaan van 100 fte aan wijkmanagers wat in werkelijkheid nu rond de 40 fte is.

Doordat de Teams Leefomgeving deze ondersteuning financieren vanuit de vrij besteedbare budgetten is er in de praktijk steeds minder ruimte voor innovatie, nieuwe initiatieven, subsidies voor nieuwe gewenste (algemene) voorzieningen. De druk op de wijkbegrotingen neemt hiermee jaarlijks toe. Ook omdat de vrij besteedbare budgetten met de jaren zijn afgenomen.

Vraag 2. Hoe is dit bedrag dat op dit moment nog wordt besteed opgebouwd, waar wordt het bedrag aan uitgegeven?

Rijnstad ondersteunt in opdracht van de gemeente bewoners en bewonersgroepen, die gezamenlijk hun belangen willen behartigen op het gebied van wonen, samenleven en de voorzieningen in hun wijken. Voor de inzet van de bewonersondersteuning zijn voor Rijnstad algemene resultaten en inspanningen geformuleerd. Op basis van de wijkprogramma's en de daarin benoemde prioriteiten wordt de feitelijke invulling per gebied besproken. Resultaten zijn:

- een levendige wijk waarin bewoners elkaar ontmoeten
- wijken waar bewoners leren om samen te werken en zich ontwikkelen
- wijken waar bewoners betrokken zijn bij hun wijk
- wijken en waar bewoners zich veilig en prettig voelen

Naast de ondersteuning die Rijnstad van oudsher biedt zijn er door de komst van de teams leefomgeving ook een nieuwe soorten van bewonersondersteuning ontstaan. Dat gaat bijvoorbeeld over het creëren van netwerken in de wijk (al dan niet rond een bepaald thema), projectleiding zijn voor bv een stichting die een ontmoetingsplek realiseert, kwartier maken van een fysiek object wat meer toe moet gaan voegen aan de sociale cohesie in de wijk.
Deze worden niet apart geboekt dus die kunnen we niet zo uit de systemen halen. Met de ervaring van vorig jaar gaat het in totaal om een bedrag tussen de 7 en 8 ton. Mocht er behoefde zijn aan een specificatie moeten we daarvoor een inventarisatie doen bij alle teams. Dat duurt een paar dagen.

Vraag 3. Kan de behoefte aan bewonersondersteuning zoals die zich voordoet kwalitatief beschreven worden? En kan die kwalitatieve beschrijving financieel vertaald worden (indicatief)?

Wijkgerichte bewonersondersteuning draagt bij aan actieve, goed geïnformeerde wijkbewoners die betrokken zijn bij de ontwikkelingen in hun wijk en zich willen inzetten en verantwoordelijk voelen voor hun wijk. De gemeente Arnhem ondersteunt via de Teams Leefomgeving samen met samenwerkingspartners bewoners en bewonersgroepen, die gezamenlijk hun belangen willen behartigen op het gebied van wonen, samenleven en de voorzieningen in hun wijken. In Arnhem ondersteunen momenteel meerdere partijen wijkbewoners.

Voor 2021 is door de Teams Leefomgeving vanuit de behoeften van bewoners aangegeven dat het wenselijk blijft dat bewonersondersteuning in verschillende vormen wordt gefinancierd. In de door het college vastgestelde beleidsnota 'Samen werken aan een sterke sociale basis (juli 2020) wordt

bewonersondersteuning expliciet genoemd' als onderdeel van het brede thema maatschappelijke verbinding en samenlevingsopbouw (sociaal, fysiek en veilig). Op dit moment bespreekt de gemeenteraad het raadsvoorstel (maart 2021)

Beoogde effecten van bewonersondersteuning:

- Bewonersinitiatieven en activiteiten van bewoners in wijken laten ondersteunen door een onafhankelijke partij die niet direct verbonden is aan de gemeente.
- Bijdragen aan actieve, goed geïnformeerde wijkbewoners die betrokken zijn bij de ontwikkelingen in hun wijk en zich willen inzetten en verantwoordelijk voelen voor hun wijk.
- Groepen en individuele burgers helpen hun zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en zelf oplossend vermogen te vergroten.
- Initiatieven van bewoners te ondersteunen zodat deze goed uitgevoerd kunnen worden.

Bewonersondersteuning is een belangrijke pijler in de sociale basis (meedoen in een socialer Arnhem)
In de beleidsnota 'Samen werken aan een sterke sociale basis (raadsvoorstel wordt besproken in de gemeenteraad) wordt bewonersondersteuning beschreven dat 'Bewonersondersteuning gericht is op het faciliteren en stimuleren van actieve bewoners. Bewoners en bewonersgroepen worden ondersteund door het welzijnswerk. Bewonersondersteuners en opbouwwerkers in de wijken geven informatie en advies aan bewoners en helpen bij het oprichten van een bewonersgroep of werkgroep. Zij ondersteunen het realiseren van plannen, organiseren van bijeenkomsten of de uitvoering van een activiteit.

Daarmee stimuleren wij bewoners om actief te worden en zich mede verantwoordelijk te voelen voor hun wijk. Ook helpen wij groepen en individuele burgers op deze manier met het vergroten van hun zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en zelf oplossend vermogen. Tegelijkertijd verbeteren wij de samenwerking tussen organisaties die werken ten behoeve van de wijkbewoners doordat we hen stimuleren om dit gezamenlijk op te pakken

Nieuwe tijden vragen om andere vormen van bewonersondersteuning (verantwoord bestuur)
De afgelopen jaren zijn er in de wijken verschillende vormen van (nieuwe) bewonersondersteuning ingezet. Door de komst van de Teams Leefomgeving en de sociale wijkteams is er veel veranderd in de wijken. De corona-crisis heeft bijvoorbeeld laten zien dat ook het gebruik van online communicatie belangrijker is geworden. Méér bewoners kunnen ook via digitale platforms worden bereikt. Door de komst van de wijkmanagers zien we dat er andere rollen worden gevraagd, dan de traditionele rol van een opbouwwerker: procesmatiger en meer buurtmakers (niet zelf doen, maar verbinden en bewoners in beweging brengen). In sommige wijken (bijvoorbeeld Paasberg) is een projectmanager ingezet om een integrale visie door en met bewoners voor het gebied op te zetten.

Meerdere partijen bieden een vorm van bewonersondersteuning aan, vaak wel voor een bepaalde doelgroepen (Sportbedrijf Arnhem of het Kunstbedrijf). Soms wordt ook een projectmanager van de gemeente ingezet (zoals bij Immerlokaal). Bewonersondersteuners en opbouwwerkers in de wijken geven informatie en advies aan bewoners en helpen bij het oprichten van een bewonersgroep of werkgroep. Zij ondersteunen het realiseren van plannen, organiseren van bijeenkomsten of de uitvoering van een activiteit. Wij vragen onze professionele partners om een actieve benadering (outreachend) te ontwikkelen.

Bewonersondersteuning is onderdeel van een bredere visie op samenlevingsopbouw. We willen dat de wijken sociaal zijn, fysiek (voorzieningen, verkeer, etc.) goed zijn toegerust en veilig zijn (weinig overlast, geen criminaliteit). Bewonersondersteuning is daarvoor een instrument en geen doel op zicht. Wijkbewoners en wijkplatforms worden ook gefaciliteerd. Hiervoor bestaan spelregels.

De behoeften aan bewonersondersteuning verschillen per wijk
De Teams Leefomgeving hebben in elk gebied eigen afwegingen gemaakt met betrekking tot het subsidiëren van de bewonersondersteuning. Niet in alle wijken is bewonersondersteuning permanent nodig. Dit vraagt om flexibiliteit van inzet. In sommige wijken is meer behoefte aan tactische en strategische ondersteuning. De afgelopen jaren is daar toegewerkt naar meer zelfstandig functioneren van de ondersteunde bewonersinitiatieven.

Goede afbakening van rollen is van belang

De rol van de bewonersondersteuner is een andere rol dan de rol van de wijkmanager van Team Leefomgeving. Een wijkmanager wordt door bewoners vaak gezien als opdrachtgever en heeft een monitorende en soms een intermediaire rol tussen de leefwereld van bewoners en de systeemwereld. Daarnaast is een wijkmanager een generalist op het sociale- en fysieke domein en als aanspreekpunt voor veiligheid. De wijkmanager van Team Leefomgeving is het gezicht van de gemeente Arnhem in de wijk.

Onafhankelijkheid

Een bewonersondersteuner heeft een doorgaans een onafhankelijke positie. Daardoor kunnen bewonersondersteuners zich gemakkelijk bewegen binnen de netwerken van een wijk. De bewonersondersteuner komt bij de meeste partijen gemakkelijk binnen, zonder dat daarbij direct verwachtingen worden gecreëerd. Bij een wijkmanager is dat anders. Een bewonersondersteuner is vaak een onderdeel van de operationele samenwerking in een wijk.